

معرفی رشته بررسی کلامی ادیان و فرق سطح سه حوزه علمیه

ماده ۱ - عنوان

عنوان رشته، «بررسی کلامی ادیان و فرق با چهار گرایش» «نقد و هابیت» «نقد فرق انحرافی» «نقود تصوف» و «نقد مسیحیت» در مقطع سطح سه است

ماده ۲ - اهداف رشته بررسی کلامی ادیان و فرق

۱. شناخت استدلالی مبانی و مسائل اعتقادی براساس قرآن و معارف اهل بیت علیهم السلام و دفاع از آن؛
۲. شناخت و نقد دیدگاه‌های انحرافی یکی از گرایش‌های فوق و تقویت توان پاسخگویی به پرسش‌ها و شباهات روز در حوزه کلام با گرایش انتخابی؛
۳. افزایش توان تحقیق در حد تحلیل و بررسی تطبیقی و زمینه سازی جهت گسترش پژوهش در حوزه کلام با گرایش انتخابی؛
۴. تربیت نیروهای متعدد و توانمند در حوزه کلام اسلامی و گرایش انتخابی، در عرصه‌های آموزش، تبلیغ و پژوهش؛
۵. شناخت منابع و مأخذ مرتبط با کلام اسلامی و گرایش انتخابی و ایجاد توان فهم آن؛
۶. زمینه سازی برای تربیت استادِ دروس کلامی با گرایش انتخابی؛
۷. تربیت طلاب مستعد جهت ورود به سطح علمی بالاتر؛
۸. ایجاد توان تتبع و تحقیق در زمینه فقه و اصول و استفاده از منابع فقهی و اصولی.

ماده ۳ - نظام آموزشی

نظام آموزشی این رشته، نیم سالی درسی و حضوری است و طول دوره بدون احتساب پایان نامه حداقل شش وحداکثر هشت نیم سال است.

ماده ۴ - شرایط پذیرش رشته بررسی کلامی ادیان و فرق

۱. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی براساس آیین نامه‌های مصوب؛
۲. دارا بودن مدرک علمی سطح دو؛
۳. قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی.

ماده ۵ - دروس پیش نیاز

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
۱	کلام اسلامی ۱ تا ۳	۹۶	آشنایی بیشتر با مباحث خداشناسی (اثبات ذات، صفات فعلیه و ذاتیه، مراتب فعل الهی)، نبوت (ضرورت، ویژگی‌ها، وظایف و اختیارات نبی)، نبوت و خاتمیت پیامبر اسلام (و معاد) حقیقت مرگ، عالم بزرگ، قیامت و ویژگی‌های آن)

۲	معرفت شناسی	۳۲	آشنایی با راه ها و ابزار شناخت و ارزیابی آنها و دیدگاه اندیشمندان اسلامی در این زمینه
۳	فرق و مذاهب کلامی	۳۲	آشنایی با آموزه ها، روش ها و کتب اصلی فرقه های مهم کلامی تشیع و تسنن و فرقه هایغالی (غیر از وهابیت، بهاییت و تصوف)
۴	کلیات و تاریخ علم کلام	۳۲	آشنایی با علم کلام (فرق آن با فلسفه و علوم دیگر)، موضوع، غایت و مبانی آن، تبیان‌نجیبت روشن های عقلی و نقلی و شرائط آنها و آشنایی با سیر تکون و تطور علام کلام، مشرب های کلامی، متكلمين بزرگ، منابع و ماخذ مهم کلامی
۵	مسائل جدید کلامی	۳۲	آشنایی با مسائل مهم، جدید و رائج کلامی، مانندام منشا و قلمارو دیان، سکو، ریسام، تکثیرگرایی، دین و اخلاق و علم و دین
۶	آشنایی با ادیان	۳۲	شناخت اعتقادات، تاریخ، متون مقدس و شخصیت های ادیان ابتدایی و زناد جهان باهویز ادیان شرق و یهودیت
۷	تاریخ معاصر	۳۲	بررسی تحلیلی تاریخ فرهنگی، اجتماعی و سیاسی صد سال اخیر ایران
۸	زبان (عمومی) نظری عملی	۶۴+۱۲۱ ۰۵۴	ایجاد توان درک مطلب و ترجمه متون ساد مرتبه با گرایش
	جمع		

تبصره: فارغ التحصیلان سطح ۲ گرایش کلام و طلبی که دروس پیش نیاز را در مراکز معتبر گذرانده باشند، در صورت مطابقت هشتاد درصدی سرفصل ها، از گذراندن این دروس معاف هستند.

ماده ۶- عناوین و مشخصات کلی دروس

ردیف	عنوان	ساعت
۱	دروس عمومی سطح ۳	۶۲۴
۲	دروس مشترک چهار گرایش	۶۷۲
۳	دروس تخصصی هر گرایش	۵۹۲ تا ۵۶۵
	جمع کل	۶۵۵۵ تا ۶۵۸۶

ماده ۷- عناوین و مشخصات تفصیلی دروس

الف. دروس عمومی

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
۱	فقه	۱۶۵	شناخت استدلی مسائل مهم فقه طبق برنامه مرکاز مادریت در ساطح ساه (از القاول فایمراهیه العیب تا آخر مکاسب)
۲	اصول	۳۲۵	شناخت استدلی مباحث مهم اصولی طبق برنامه مرکاز مادریت در ساطح ساه (جلاد اولکفایه، اصول از ابتدای المقصود الثانی فی النواہی تا پایان جلد دوم)
۳	عربی معاصر نظری عملی	۱۶+۳۲	ایجاد توان بهره گیری از متون عربی جدید در حوزه مباحث فرق و ادیان
۴	روش تحقیق نظری عملی پیشرفته	۱۶+۳۲	تقویت توان تحقیق و پژوهش در مسائل فرق و ادیان از طریق آموزش روش های تحقیق و کیفیت بهره برداری از ابزار و منابع
۵	روش تدریس نظری عملی	۱۶+۳۲	ایجاد توان مهارت تدریس با آموزش روش ها و فنون کلاسداری و ارزشیابی

دروس مشترک

٦٢٠

جمع

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
۱	قواعد و روشهای تفسیر قرآن	۲۲	شناخت مبانی، قواعد، ضوابط، روش‌ها و مراحل تفسیر صحیح قرآن کریم
۲	فقه الحدیث	۳۲	شناخت مبانی، قواعد و روشهای مارثر در فهم حدیث ضامن قرائات برخای از احادیث اعتقادی، اجتماعی و اخلاقی
۳	کلام اسلامی ۱ تا ۴	۱۲۱	شناخت مباحث مهم خداشناسی، نبوت، معاد و امامت به صورت متن محور
۴	مبانی و قواعد علم کلام	۳۲	تبیین مبانی و قواعد علم کلام مانند حجیت عقل، قرآن و سنت، حسن و قبح عقلای، قاعده‌لطف، حجیت خبر واحد در مسائل اعتقادی
۵	مسائل جدید کلامی	۳۲	شناخت و بررسی استدالی مسائل مهم و جدید کلامی مانند عقالگرایی و ایمان‌گرایی، معرفت و تجربه دینی
۶	حکمت اسلامی	۶۴	شناخت مباحث فلسفی مهم و دارایی کاربرد در علم کلام مانند احکام وجود، علات و معلول، قوه و فعل و الهیات بالمعنى، اخص
۷	ویت فقیه	۳۲	تبیین نظام سیاسی شیعه در عصر غیبت و شناخت استدالی مشاروعیت، شارایط، وظایف و اختیارات حاکم اسلامی از دیدگاه شیعه، با رویکرد کلامی
۸	انسان شناسی	۳۲	شناخت دقیق دیدگاه قرآن و روایات در موارد نفاس انسان، ابعاد، قوا و کارکردهای آن و مباحثی مانند رابطه روح و جسم، ویژگی‌های انسان کامل، خلقت، رشد و تکامل انسان، چیز و اختیار، تجرد روح، سعادت و شقاوت انسان و پاسخ به شباهت مرتبط
۹	عرفان اسلامی	۳۲	آشنای با مبانی، روش و مسائل اساسی عرفان اسلامی و مراحل سیر و سلوک آن با رویکاردهای مکتب اهل بیت <small>علیهم السلام</small> با محوریت کتاب «در جساتجوی عرفان اسلامی» از آیات اللهمصباح یزدي

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
۱۰	سیر اهل بیت علیهم السلام در مواجهه با فرق و ادیان	۳۲	شناخت شیوه‌های رفتاری و گفتاری اهل بیت <small>علیهم السلام</small> در مواجهه با فرق و ادیان
۱۱	۱۶+۱۱ مهارت‌های ایجاد ارتباط	۱۶+۲۲	آشنای با اصول و روشهای روان شناختی ارتباط با آسیب دیدگان از فرق و ادیان و شایو ارائه مشاوره به آنان و کسب مهارت‌های آن
۱۲	مهارت‌های مناظره	۱۶+۲۲	ایجاد توان مناظره با شناخت روش‌ها، مراحل و آداب مناظره و استدال
۱۳	۱۶+۱۶ ترفندهای تبلیغی ادیان و فرق انحرافی	۳۲	بررسی و نقد بکارگیری ترفندهای فرار و ایمانی مانند هپینوتیزم، شفا دهای، ریکای، روشان بینای، تله پاتی و... در تبلیغ فرق و ادیان انحرافی
۱۴	۲۲ مهدویت	۲۲	تبیین آموزه مهدویت، مبانی و مسائلی مانند فلسفه غیبت و انتظار، آثار وجودی امام غایاب، ظهور و علائم آن، حکومت حضرت مهدی از دیدگاه شیعه
۱۵	۲۲ تاریخ تشیع	۲۲	شناخت و بررسی سیر تاریخی شیعه، شخصیت‌ها و آثار مهم، فرق و دولت های مهم شیعی از آغاز تا کنون و شناخت تمدن عظیم اسلامی و جایگاه معارف و اندیشمندان شایعه در خلاقتمند اسلامی

۱۶	زبان تخصصی نظری عملی	۱۶+۲۲	ایجاد توان فهم متون تخصصی مرتبط با گرایش، به عربی در دو گرایش نقد وهابیات و نقادفرق انحرافی، و به انگلیسی در دو گرایش نقد مسیحیت و نقد تصوف
۱۷	احکام معاشرت با پیروان فرق و ادیان	۱۶	شناخت احکام فقهی معاشرت مسلمین با پیروان فرق و ادیان و احکام فقهی ویژه مستبصرینو مرتدین
	جمع	۶۷۲	

ج: دروس تخصصی گرایش نقد وهابیت:

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
۱	امامت امیرالمرمنینعلیه السلام	۴۱	بررسی ادله نقلی و عقلی امامت امیرالمرمنین <small>علیه السلام</small> و خلافت بلافصل ایشان و نقادیدگاه عامه همراه با بررسی شباهات
۲	سلفیه و صحاح سنه	۳۲	بررسی ساختار، سند و محتواي صحاح سنه از دیدگاه اهل سنت به ویژه سلفیه
۳	جريان شناسی سلفی گری	۱۶	شناخت چگونگی پیدایش، سیر تطور، شخصیت ها و منابع مهم جريان های سالفی بات کید بر وهابیت
۴	آراء و عقاید وهابیت (۱) و (۲)	۶۴	شناخت، آراء و عقاید وهابیت به ویژه ابن تیمیه و محمدبن عبدالوهاب
۵	وهابیت نوظهور	۱۶	بررسی و نقد آراء و عقاید وهابیت نوظهور (مانند طالبان، القاعده، داعش)، ویژگیها، عوامل و اهداف شکلگیری آنها
۶	نقد اهل سنت بر وهابیت	۱۶	شناخت و بررسی انتقادات علمای اهل سنت به ویژه سلفیها بار وهابیات با اشاره به شخصیت ها و منابع
۷	شیوههای تبلیغی وهابیت	۱۶	شناخت روش ها، ابزارها و شگردهای جریانات و شخصیت های وهابی و راهکارهای مقابله با آن
۸	شبهه شناسی (۱)	۳۲	شناخت اصول شبهه شناسی و پاسخ به مهمترین شباهات پیرامون عقاید خاصه شایعه‌مانندم علم غیب و کرامات ائمه، تحریف ناپذیری قارآن، باداء، رجعات، تقياه، جایگاه اصحابه
۹	شبهه شناسی (۲)	۴۱	بررسی و تحلیل شباهات اهل سنت و وهابیت نسبت به عقاید و معالرف شایعه مانند مشهادت حضرت زهرا <small>علیها السلام</small> ، روابط اهل بیت و خلفا، زواج ام کلثوم، مهادوبت، امام‌حسین <small>علیه السلام</small> ، و شباهتی در مورد کتاب کافی
۱۰	شذوذ فقهی وهابیت	۳۲	بررسی مهمترین مباحث فقهی مورد اختلاف بین مذاهب اسلامی و وهابیت
۱۱	وهابیت و فرق اهل سنت	۳۲	آشنائی با فرق اهل سنت از جهت کلامی و فقهی و تبیین رابطه میان آنها و وهابیات ضمن بررسی چگونگی پیدایش اهل سنت
۱۲	بررسی رجال اهل سنت	۱۶	شناخت و بررسی علم رجال از نظر اهل سنت و تاریخچه تحوت آن با رای اسناده از آن در نقد وهابیت
۱۳	بررسی درایة اهل سنت	۱۶	شناخت و بررسی علم درایه و مبانی صحت و سقم حدیث از نظر اهال سانت و تاریختحوت آن، برای استفاده در نقد وهابیت
۱۴	پایان نامه	۹۶+۹۶	ارائه یک پژوهش جامع، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در وهابیت
	جمع	۸۷۶	

برای مشاهده سایر رشته های تخصصی سطح سه کلیک کنید